

У понедељак је у свечаном расположењу обележен Дан младости, „официјелни“ 117. рођендан највећег сина наших народа и народности. У Београду се неколико хиљада поштовалаца његовог лика и дела окупило испред музеја „25. мај“. У Новом Саду организован је „Тито парти“. У Бубањ Потоку испечен је бик. У Тивту је на градској риви организована велика фешта и дочекана штафета која је кренула из Титове пећине у Дрвару. У Котроману на Мокрој Гори уз интонирање химне „Хеј Словени“ откривена је Титова биста. Претходног викенда у Кумровцу, окупило се 10.000 људи на прослави „Дана младости и радости“. Љубљана је у понедељак добила улицу са Титовим именом. Чак је и зрењанински „Луксол“ поново почео са производњом Титовог сапуна „Маршал“. Очигледно, Тито и социјализам одавно нису били толико „ин“.

На београдску прославу пристигле су штафете из свих бивших република, певани су „Са Овчара и Каблара“, „Од Вардара па до Триглава“, „Друже Тито љубичице бела“ и остали борбено-родољубиви хитови. У свечаним говораницама истакнуто је да је друг Тито исписао најсветлије странице свих југословенских народа и народности, величане су вредности диктатуре пролетеријата и самоуправног социјализма, а оштро су критиковани либерални капитализам, глобализам и национализам. Обећано је да ће комунисти поново завладати и „исправити све неправде које су угњетеном народу наметнуте у периоду транзиције“.

Сумирајући утиске и присећајући се прошлих времена, југоносталгичари окупљени са свих страна сложили су се да је у доба СФРЈ све било неупоредиво боље. Могло је да се путује било где, сви су били један народ и сви су се волели, посао је могао да се бира, сви су добијали станове, правили куће, добијали кредите, ишли на летовање, а стандард је био као Триглав. Чак и они који су се родили након што смо изашли из социјалистичког раја дошли су да се поклоним Титу и искажу своју „second hand“ чежњу за бољом прошлосту. Криза, општа апатија и расуло, уз малу помоћ свакодневних филмских реприза учинили су да Југославија, једно време презрена од скоро свих, опет постане обожавана од многих.

Носталгија је једна универзална и вечна појава, својствена свим друштвима. У постсоцијалистичким државама појавила се врло брзо након друштвено-политичких ломова и успостављања новог система. Превише промена за кратко време, економски проблеми, друштвена нестабилност, велика очекивања и велика разочарања – све то је учинило да некадашње време „друштвене равнотеже“ и вере у прогрес, сада заличи на истинско златно доба.

Оно што је типично за носталгију, па и за југоносталгију, јесте да се најсветлији примери из прошлости упоређују са најцрњим из садашњости. Тако су у СФРЈ „сви били запослени“, иако је 20% радне снаге идући трбухом за крухом завршило у туђини, „стандард је цветао“, иако се економски проблеми сматрају за једно од најкрупнијих семена раздора, и „сви су се волели“, иако се та љубавна прича завршила у општем маскру. С друге стране, када се оцењује данашњица, онда се закључује како, за разлику од некад „нема достојанства“ – иако данас ниједно дете не мора да слуша приче из председниковог детињства и пева песмице о њему, „нема слободе“ – мада нико због испричаног вица не завршава на принудном летовању, и „нема људскости“ – мада се, рецимо, због неколико испребијаних наркомана читава Србија подигла на ноге.

Наравно, колико с једне стране искрена, носталгија је с друге стране исто толико и уносна, па оваква „догађања СФРЈ“ обично опседају продавци свакојаких југо-сувенира, од титовки и значки, преко слика и бисти, до застава, мајци, шољи, привезака. Не профитирају на југоносталгији само ситни продавци – васкрснути екс-Ју музичари данас жаре и пале од Вардара преко Триглава па до Малмеа, кафане и клубови базирани на концепту југоносталгије ничу као печурке после кише, а и музеј „25. мај“ може да се похвали са више посетилаца него што их има иједан музеј у Србији.

Ипак, не треба заборавити на једну ствар у вези са носталгијом – а то је да она најчешће представља управо чежњу за нечим што је неповратно отишло. Јер, руку на срце, када би заиста могло да се понови, можда нам уопште више не би деловало тако бајно.